

ΓΕΝΗ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΕΙΔΗ

Σύμφωνα με τη σχολική Γραμματική της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, από τα γένη λόγου (αφήγηση, περιγραφή, επιχειρηματολογία) παράγονται τα “κειμενικά είδη” ή “είδη λόγου” (σ. 176 -177). Ωστόσο, σύμφωνα με το ΠΣ, τα κειμενικά είδη (genres) καταγράφονται ως γενικές διαδικασίες αφήγησης, περιγραφής, εξήγησης, επιχειρηματολογίας και οδηγιών.

ΓΕΝΗ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΕΙΔΗ

Οι βασικοί παράγοντες του "επικοινωνιακού τριγώνου"
(πομπός, δέκτης, μήνυμα, πραγματικότητα αναφοράς)
προσφέρονται για μια λειτουργική ταξινόμηση των ειδών του λόγου

Αντικείμενο του λόγου είναι ο ίδιος ο πομπός (ομιλητής/ συγγραφέας), τότε παράγονται "κείμενα προσωπικής ή συλλογικής έκφρασης.	Ημερολόγιο, Αυτοβιογραφία, Πολιτικό μανιφέστο . Κείμενο διαμαρτυρίας. Προσευχή. Συνέντευξη ασθενούς σε ψυχαναλυτή. Ομολογία σε φίλο .
Ένα άτομο ή μια ομάδα "ανακοινώνει" σκέψεις, φαντασιώσεις, όνειρα, συναισθήματα ή πίστεις.	

Ο λόγος μπορεί εστιάζεται στο πρόσωπο του δέκτη (ακροατή/ αναγνώστη) . Τότε ο πομπός επιστρατεύει στοιχεία από την πραγματικότητα αναφορά γνωστά στον αποδέκτη του, εκτιμά την "ψυχολογία" του τελευταίου (σκέψεις, επιθυμίες, προσδοκίες) και φορά το προσωπείο του έντιμου και ενημερωμένου ομιλητή/ συγγραφέα στην προσπάθειά του να "υποχρεώσει" τον ακροατή/ αναγνώστη να ασπαστεί μια καινούργια άποψη ή να κάνει κάτι που δεν είχε σκοπό να κάνει	Εμπορική και η πολιτική διαφήμιση Πολιτικός λόγος. Η δικανική αγόρευση , Εκκλησιαστικό κήρυγμα Επιστημονικός λόγος 1
Πειθώ	

Μια από τις βασικές ιδιότητες της γλώσσας είναι να περιγράφει ή να αναπαριστά την πραγματικότητα .	Δελτία καιρού Ειδησεογραφικά δελτία Τηλεφωνικοί κατάλογοι .	Απεικονίζουν τη πραγματικότητα.
	Ερωτηματολόγια, Συνεντεύξεις	Αναζητούν την πραγματικότητα.
Η λειτουργία της γλώσσας εδώ είναι τυπικά πληροφοριακή.		
	Επιστημονικός λόγος 2	Πλαισίωση στοιχείων της πραγματικότητας με αποδεικτικά εγκυρότητας.
Η πληροφοριακή αναφορά συναντάται με την επιστημονική επεξεργασία των δεδομένων της πραγματικότητας		

Όταν στόχος της επικοινωνιακής διαδικασίας δεν είναι ούτε ο πομπός ούτε ο δέκτης ούτε η πραγματικότητα αναφοράς αλλά το ίδιο το **μήνυμα**, τότε το προϊόν του λόγου είναι *λογοτεχνία*. Κι αυτό γιατί η γλώσσα στην περίπτωση αυτή συστήνει ένα "σύμπαν λόγου" από το μηδέν, κατασκευάζει μια πραγματικότητα που απλώς μιμείται την πραγματική και προσκαλεί τον αναγνώστη να την επισκεφθεί και να την απολαύσει.

Λογοτεχνικό Γένος/Είδος

Είναι η κατηγορία του λογοτεχνικού έργου που έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, τυπολογία ή συμβάσεις, δηλαδή τυποποιημένα σχήματα που επαναλαμβάνονται στα έργα του ίδιου γένους ή είδους. Οι συγγραφείς χρησιμοποιούν αυτές τις συμβάσεις, άλλοτε υιοθετώντας τις πιστά, για να παρακολουθούν χωρίς παρανοήσεις οι αναγνώστες/-τριες την ιστορία, και άλλοτε επεμβαίνοντας δημιουργικά, για να αποφύγουν στερεοτυπικές επαναλήψεις.

Το γένος αναφέρεται στις βασικές μορφές της λογοτεχνίας (ποίηση, πεζογραφία, θέατρο), ενώ το είδος στις υποδιαιρέσεις του κάθε γένους (π.χ. το ιστορικό μυθιστόρημα είναι είδος στο γένος «πεζογραφία»).

Η διάκριση του γένους ή είδους ορίζεται από κριτήρια: δομής (π.χ. το σονέτο, το επιστολικό μυθιστόρημα) έκτασης (π.χ. το διήγημα, η νουβέλα) σκοπού ή αποτελέσματος (π.χ. κωμωδία, τραγωδία) θέματος (π.χ. μυθιστόρημα επιστημονικής φαντασίας)

Σε πολλές ταξινομήσεις αναφέρονται και ορισμένες ενδιάμεσες μορφές μεταξύ λογοτεχνίας και γραμματείας: δοκίμιο, βιογραφία, αυτοβιογραφία, απομνημονεύματα κ.λπ.

Πηγές:

[Neoelliniki-Glossa G-Lykeiou Fakelos-Ylikou Diktya-Keimenon.pdf](#) σελ. 165-170

[Logotechnia G-Lykeiou Fakelos-Ylikou Diktya-Keimenon.pdf](#) λογοτεχνικό γένος/είδος σελ. 196

[2.2.1 Οι βασικοί παράγοντες του "επικοινωνιακού τριγώνου"](#)
https://www.greek-language.gr/greekLang/studies/discourse/2_2_1/index.html

ΓΕΝΗ ΚΑΙ ΕΙΔΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ – Πολύτροπη Γλώσσα

<http://politropi.greek-language.gr/%ce%b3%ce%b5%ce%bd%ce%b7-%ce%ba%ce%b1%ce%b9-%ce%b5%ce%b9%ce%b4%ce%b7-%cf%84%ce%bf%cf%85-%ce%bb%ce%bf%ce%b3%ce%bf%cf%85/>